

Palveluverkon toimeenpano

Taustaa

- Aluevaltuusto hyväksyi 22.6.2023 palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman ja sen seurauksena päätti

→ **MITÄ** palveluja tuotetaan = palveluvalikoima

→ **MISSÄ** palveluja tuotetaan = palveluverkko

→ **MITEN** palveluja tuotetaan = monikanavaisuus

Suunnitelmista ripeästi toimeenpanoon

- Aluevaltuusto päätti TA24 hyväksymisen yhteydessä, että laajan palvelun soteasemia (7) ja kiinteitä toimipisteitä (5) koskevat suunnitelmat esitellään aluehallitukselle **helmikuun 2024 loppuun mennessä**
- 31.1.2024 Valmistelun tilannekatsaus aluehallitukselle
 - Aluehallitus evästi ripeään etenemiseen niin, että palveluverkon toimeenpano käynnistyy kaikilla laajan palvelun soteasemilla (7 kpl) **vuoden 2024 loppuun mennessä**
- 31.1.2024 YT-neuvottelujen aloituskokous (Toiminnalliset muutokset ja uudistusohjelman toimeenpano) → jatkuvan neuvottelun periaate

Sosiaali- ja terveysasemat sekä liikkuvat lähipalvelut

- **1 Sosiaali- ja terveystalvelukeskus:** Joensuun kantakaupungissa yksi sote-palvelukeskus vastaa palveluista n. 70 t asukkaalle. Keskukseen kootaan myös pth:n keskitetyt palvelut (mm. digisotekeskus). Sisältyy hva:n investointisuunnitelmaan.
- **7 Laajan palvelun sosiaali- ja terveysasemaa:** (entinen ”terveyskeskus” ja ”sosiaalitoimisto”) Lähes koko maakunnan väestölle turvataan laajan palvelun sote-aseman palvelut korkeintaan 40 minuutin etäisyydellä. Asemat vastaavat kuntouttavasta vuodeosastotoiminnasta ja ne tuottavat myös alueellisesti liikkuvat lähipalvelut
- **Liikkuvat lähipalvelut:** Palvelut tuodaan tarpeen mukaisesti (esim. 1-3 kertaa viikossa) liikkuvasti paikan päälle. Asukkaiden palvelutarpeeseen perustuvat liikkuvat lähipalvelut järjestetään **kiinteään toimipisteeseen kaikkiiin hyvinvointialueen kuntiin (5)**, joissa ei ole laajan palvelun soteasemaa
 - Heinävesi, Juuka, Polvijärvi, Rääkkylä, Tohmajärvi

Suunnittelun lähtökohdat ja eteneminen

1. Suunnittelun lähtökohtana 22.6.2023 hyväksytty palvelujen tuottamisen **määritelmät ja kriteerit**
2. Kunkin laajan palvelun soteasemalle ja sen vaikutusalueelle suunnitellaan ko. alueen **asukkaiden tarpeita vastaavat palvelut** → **TAVOITETILA, johon tulevana vuosina pyritään**
3. Tämän jälkeen arvioidaan, **mitä resursseja** (henkilöstö/osaaminen, tilat, laitteet) **on olemassa ja mitä tarvitaan**
4. Jokaiselle laajan palvelun soteasemalle laaditaan **Alueellinen sosiaali- ja terveysterveysten järjestämissuunnitelma vuosille 2024-2027**
5. Suunnitelmaan liittyvä kuntien, hva:n lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten **kuulemiset ja lausunnot 3 vkoa** → järjestämissuunnitelman viimeistely
6. YT-lain mukainen käsittely **ennen suunnitelman hyväksymistä** aluehallituksessa
7. Suunnitelmien **toimeenpano käynnistyy vasta päätöksenteon jälkeen.**

Palveluverkon toimeenpanon alustava etenemissuunnitelma

julkinen 8.3.2024

1) **Laajan palvelun soteasema Nurmes**

- Liikkuvat lähipalvelut Juuka (kiinteään pisteeseen), Valtimo

2) **Laajan palvelun soteasema Outokumpu**

- Liikkuvat lähipalvelut Polvijärvi (kiinteään pisteeseen)

3) **Laajan palvelun soteasema Liperi**

- Liikkuvat lähipalvelut Heinävesi (kiinteään pisteeseen), Viinijärvi

KESÄTAUKO

4) **Laajan palvelun soteasema Kitee**

- Liikkuvat lähipalvelut Kesälahti, Rääkkylä (kiinteään pisteeseen), Tohmajärvi (kiinteään pisteeseen)

5) **Laajan palvelun soteasema Kontiolahti**

- Liikkuvat lähipalvelut Ahmovaara, Eno, Lehmo

6) **Laajan palvelun soteasema Ilomantsi**

- Liikkuvat lähipalvelut Kovero, Tuupovaara

7) **Laajan palvelun soteasema Lieksa**

8) **Sotepalvelukeskus Joensuu (Niinivaara, Rantakylä, Siilainen)**

- Liikkuvat lähipalvelut Kiihtelysvaara ja Hammaslahti

Laajan palvelun soteasemat 1-4 valmistelu

Palveluverkon toimeenpanon valmisteluajankalenteri		12.2.	19.2.	26.2.	4.3.	11.3.	18.3.	25.3.	1.4.	8.4.	15.4.	22.4.	29.4.	6.5.	13.5.	20.5.	27.5.	3.6.	10.6.	17.6.	24.6.	KESÄTAUKO	
2024		7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1. Asema NURMES																							
Suunnittelu		ja valm																					
Suunnitelman esittely hallitukselle				28.2.																			
Suunnitelman käsittely Yt-neuvottelussa					7.3.						18.4. 2.YT												
Suunnitelman toimeenpano						word	Lausuntoaika		viimeistely	lista	2.5.												
Muutoksen johtaminen		johtaminen ja viestintä																					
2. OUTOKUMPU																							
Suunnittelu		Suunnittelu ja valmistelu																					
Suunnitelman esittely hallitukselle							27.3.																
Suunnitelman käsittely Yt-neuvottelussa								4.4.						2. YT									
Suunnitelman toimeenpano									word	Lausuntoaika		viimeistely	lista	29.5.									
Muutoksen johtaminen		johtaminen ja viestintä																					
3. LIPERI																							
Suunnittelu							Suunnittelu ja valmistelu																
Suunnitelman esittely hallitukselle												2.5.											
Suunnitelman käsittely Yt-neuvottelussa																				2. YT			
Suunnitelman toimeenpano															word	Lausuntoaika		viimeistely					
Muutoksen johtaminen		johtaminen ja viestintä																					
4. KITEE																							
Suunnittelu											Suunnittelu ja valmistelu												
Suunnitelman esittely hallitukselle																29.5.							
Suunnitelman käsittely Yt-neuvottelussa																							
Suunnitelman toimeenpano																			word	Lausuntoaika			
Muutoksen johtaminen		johtaminen ja viestintä																					

Laajan palvelun soteasemat 5-7 valmistelu

Palveluverkon toimeenpanon valmisteluaikataulu																							
2024		KESÄTAUKO			5.8.	12.8.	19.8.	26.8.	2.9.	9.9.	16.9.	23.9.	30.9.	7.10.	14.10.	21.10.	28.10.	4.11.	11.11.	18.11.	25.11.	2.12.	
	Viikko	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	
4. KITEE																							
Suunnittelu																							
Suunnitelman esittely hallitukselle																							
Suunnitelman käsittely Yt-neuvottelussa																							
Suunnitelman toimeenpano							viimeistely	lista	28.8.														
Muutoksen johtaminen																							
5. KONTIOLAHTI																							
Suunnittelu																							
Suunnitelman esittely hallitukselle																							
Suunnitelman käsittely Yt-neuvottelussa											2. YT?												
Suunnitelman toimeenpano							word	Lausuntoaika		viimeistely	lista	25.9.											
Muutoksen johtaminen																							
6. ILOMANTSI																							
Suunnittelu																							
Suunnitelman esittely hallitukselle									28.8.														
Suunnitelman käsittely Yt-neuvottelussa															2. YT?								
Suunnitelman toimeenpano										word	lausuntoaika		viimeistely	lista	30.10.								
Muutoksen johtaminen																							
7. LIEKSA																							
Suunnittelu							Suunnittelu ja																
Suunnitelman esittely hallitukselle												25.9.											
Suunnitelman käsittely Yt-neuvottelussa																			2. YT?				
Suunnitelman toimeenpano														word	lausuntoaika		viimeistely	lista	27.11.				
Muutoksen johtaminen																							

Terveyspalvelut

Lisätiedolle on tilaa halutessaan

Palveluvalikoima ja kriteerit

Kriteerit

- Aluevaltuusto hyväksyi 22.6.2023 palvelustrategian liitteenä palvelujen tuottamisen määritelmät ja kriteerit (aluehallitus 13.6.2023 täsmennykset)
 - Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteerit (aluehallitus 13.6.2023)
- Laajan palvelun sote-asema on 95 % asukkaista saavutettavissa keskimäärin 40 minuutin ajomatkan päässä
 - Kaikilla laajan palvelun sosiaali- ja terveystasemilla ja sotepalvelukeskuksessa on kriteerien mukaiset palvelut, jotka ovat niissä samojen kriteerien mukaisesti tuotettuina
 - Liikkuvat lähipalvelut täydentävät palvelujen saatavuutta alueilla, joilla palvelutarve ei edellytä kiinteitä kivijalkapalveluja
- Samaa palvelua voidaan tarjota toisaalla sotepalvelukeskuksessa tai laajan palvelun sote-asemalla, toisaalla kotiin vietävänä palveluna, toisaalla liikkuvana lähipalveluna sekä sähköisenä palveluna.

Liikkuvissa lähipalveluissa voi määritellä 2-3 osin eroavaa kategoriaa

Kiinteiden pisteiden palvelut

- Kunnissa, joissa ei ole laajan palvelun sote-asemia
 - Polvijärvi
 - Heinävesi
 - Juuka
 - Rääkkylä
 - Tohmajärvi
- Huom: Ei kuitenkaan välttämättä tarkoita toimintaa nykyisissä tiloissa

Muut liikkuvat lähipalvelut

- Muut nykyisten palvelupisteiden paikat
 - Eno
 - Pyhäselkä
 - Kiihtelysvaara
 - Tuupovaara
 - Lehmo
 - Valtimo
 - Kesälahti
 - Viinijärvi
- Toteutukseen on useita vaihtoehtoja:
 - Vain palvelu liikkuu (esim. ammattilainen henkilöautolla)
 - Toimipiste ja ammattilainen liikkuvat (monipalveluauto)
 - Siirrettävä toimipiste (kontti)
 - Ns. kivijalkapalvelupiste

Uudet palvelupisteet

- Kokonaan uudet palvelupisteiden paikat:
 - Ahmovaara
 - Kovero
- Toteutusvaihtoehdot samat kuin edellä

Kriteerit

THL:n ikävakioimaton sairastavuusindeksi (2021)

- Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteereissä (aluehallitus 13.6.2023) määritelty vastaanoton palvelutarpeen arvioinnissa yhtenä kriteerinä THL:n ikävakioimaton sairastavuusindeksi

Väestöennuste

	2021	2040
Pohjois-Karjala	162,729	147,328
Heinävesi	3,130	2,383
Ilomantsi	4,639	3,385
Joensuu	77,256	77,573
Juuka	4,436	3,262
Kitee	9,753	7,411
Kontiolahti	14,900	14,418
Lieksa	10,531	7,935
Liperi	11,930	10,712
Nurmes	9,339	7,251
Outokumpu	6,446	4,949
Polvijärvi	4,134	3,219
Rääkkylä	2,023	1,550
Tohmajärvi	4,212	3,280

Referenssiväestö
(2025 arvio)

158,879

2,943

5,595

71,295

4,143

9,168

19,551

9,882

11,626

8,817

6,072

3,905

1,905

3,979

Ikävakioimaton
sairastavuusindeksi (2021)

Heinävesi

167.6

Ilomantsi

171.7

Joensuu

110.9

Juuka

160.6

Kitee

139.5

Kontiolahti

94.6

Lieksa

153.9

Liperi

108.7

Nurmes

151.2

Outokumpu

144.7

Polvijärvi

144.0

Rääkkylä

155.2

Tohmajärvi

139.7

Painotettu
väestö

4932.9

9605.8

79066.4

6652.9

12788.7

18494.8

15208.4

12636.9

13331.3

8785.8

5623.6

2956.2

5558.7

Kriteerit

Perusterveydenhuollon perustason vastaanottotoiminta

Lääkärin ja hoitajan vastaanotto

- Kiireetön ja kiireellinen vastaanottotoiminta sotepalvelukeskuksessa tai laajan palvelun sote-asemilla
 - Aukioloajat: pääosin arkipäivisin klo 8-16
 - Tavoitteena tulevaisuudessa aukioloajat esim. klo 8-18 tai klo 8-20 laajan palvelun soteasemalla esim. alueellisesti
 - Täydentävät palvelut esim. kiireetön lähivastaanottopalvelu liikkuvina lähipalveluina tai muihin yksiköihin sekä sähköiset ja -etäpalvelut
- Väestöpohja laajan palvelun soteasemalla n. 10 000-15 000 asukasta
 - Noin 750 asukasta per sairaanhoitaja laajan palvelun aseman vastaanotto
 - Noin 1500 asukasta per lääkäri (sisältäen vastaanoton lisäksi muun työn ml. sektorityö, osastotyö)
- Palvelutarpeessa huomioidaan THL:n ikävakioimaton sairastavuusindeksi
 - Liikkuvat lähipalvelut kiinteisiin pisteisiin: Yksi kiireetön lähivastaanotto päivä viikossa per 2000 asukasta (huomioituna THL:n ikävakioimaton sairastavuusindeksi)

Kriteerit

Kuntoutussairaalat (ent. terveyskeskussairaalat)

Laajan palvelun sote-aseman vuodeosasto

- Yksikkökoko minimissään 25 paikkaa (uusissa rakennuksissa näin tehty ja/tai suunniteltu)
 - Nykytila 12,7 paikkaa per 10 000 asukasta
 - Jatkossa (2035) 15 paikkaa per 10 000 asukasta
- Henkilöstömitoitus 0,8-0,9 hoitajaa per potilas
- 20 potilaspaikkaa per fysioterapeutti
- Vaativa lääkinnällinen kuntoutus keskitetty palvelu Siilaisen kuntoutumiskeskuksessa (moniammatillinen kuntoutus)

Kriteerit

Suun terveydenhuolto

Hammaslääkärin ja hammashoitajan sekä suuhygienistin palvelut

- Kiireetön ja kiireellinen palvelu sotepalvelukeskuksessa tai laajan palvelun sote-asemilla
 - Aukioloajat laajan palvelun sote-aseman aukioloaikojen mukaisesti
 - Täydentävät palvelut mm. suuhygienistin tai hammashoitajan oikomishoidolliset käynnit, suuhygienistin vastaanottokäynnit ja kouluikäisten suun terveystarkastukset liikkuvina lähipalveluina tai muihin yksiköihin (esim. kouluilla, päiväkodeissa ja asumispalveluissa)
 - Alle kouluikäisten lasten suun terveystarkastukset (1½ v, 3 v, 5 v) hammashoitajan tekemänä
- Hammaslääkäri/hammashoitaja-työpari väestömäärään suhteutettuna 1 työpari per 2000 asukasta
- Väestömäärään suhteutettuna noin 5000 asukasta per suuhygienisti

Kriteerit

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Sotepalvelukeskuksesta tai laajan palvelun sote-asemilta käsin alueellisesti, osin etäpalveluna
 - Aukioloajat laajan palvelun sote-aseman aukioloaikojen mukaisesti
 - Täydentävät palvelut esim. kiireetön lähivastaanottopalvelu tai terveysneuvonta liikkuvina lähipalveluina tai muihin yksiköihin, lähipalveluna tuotetaan pitkävaikutteiset psykoosilääkeinjektiot ja opiaattikorvaushoito
- Mielenterveys- ja päihdehoitajan palvelut
 - tavoite 0,9 htv per 1000 asukasta
 - nykytila 2000 asukasta per mielenterveys- ja päihdehoitaja (0,5 htv per 1000 asukasta)
- Psykologin tai lääkärin palvelut
 - Noin 17 000 asukasta per psykologi
 - Noin 17 000 asukasta per psykiatrian erikoislääkäri tai päihdelääkäri
- Kotiin annettavat mielenterveys- ja päihdepalvelut (kuntoutuspalvelu) 2000 asukasta per työntekijä
- Päihdeosasto Joensuussa keskitettynä palveluna

Kriteerit

Neuvolat

Äitiysneuvola (syntyvyys aaltomaista)

Terveydenhoitaja

- Alle 10 synnytystä → 2 x kk
- 11-20 synnytystä → 1-2 pv/vko
- 21-30 synnytystä → 2-3 pv/vko
- 31-49 synnytystä → 3-4 pv/vko
- Yli 50 synnytystä → 5 pv/vko
- Neuvolat lähipalveluna, kotikäynnit tilanteen ja tarpeen mukaan
- Tavoitteena yhdistelmäneuvolatyö (äitiys- ja lastenneuvola samalla terveydenhoitajalla)
- Lääkäri: n. 120 raskaana olevaa 1 pv/vko

Lastenneuvola

Terveydenhoitaja

- 0-6 –vuotiaita alle 70 → 1 pv/vko
- 71-150 lasta → 2-3 pv /vko
- 150-200 lasta → 1 htv 5 pv/vko
- Jos th tekee pelkästään lastenneuvolatyötä, mitoitus suositus 320 lasta per terveydenhoitaja (2023 päivittynyt suositus)
- 2270 lasta per lääkäri
- Ehkäisyneuvola ja kohdunkaulan syövän seulonta lisäksi

Kriteerit

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto

- 460 oppilasta per terveydenhoitaja
- 2100 oppilasta per koululääkäri (kokopäiväinen työ)
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto lähipalveluna

Opiskeluterveydenhuolto

- 570 opiskelijaa per terveydenhoitaja
- 1800 opiskelijaa per lääkäri (kokopäiväinen työ)

Mitoitukseen vaikuttaa myös se, jos paikkakunnalla ei ole toimivaa opiskelijoiden mielenterveyspalvelujen verkostoa, käytettävissä ei ole muita terveydenhuollon ja sosiaalihuollon asiantuntijoita, tai jos ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden, lukiolaisten tai ulkomaalaisten opiskelijoiden ja opiskelijavaihtoon osallistuvien osuus opiskelijoissa on suuri

Kriteerit

Kuntoutumisen avopalvelut

Asiakas- ja palveluohjaus

- Fysioterapia (terveyden edistäminen, lääkinällinen kuntoutus, tuki- ja liikuntaelin, apuvälinetyö): noin 3200-3500 asukasta per fysioterapeutti
- Kotikuntoutus: noin 3000-3300 asukasta per fysioterapeutti
- Lasten fysio- ja toimintaterapia
- Puheterapia: noin 10 000 asukasta per terapeutti
- Muistipoliklinikka: noin 20 000-30 000 asukasta per muistipoliklinikka (hoitaja + lääkäri)
 - noin 15 000-25 000 asukasta per 1,5-2 muistihoitajaa (muistikoordinaattori)
- Lakisääteiset työttömien terveystarkastukset

Sosiaalipalvelut

Palveluvalikoima ja kriteerit

Sosiaalihuollon palvelujen määrittymisen kriteereitä esim.

- Lastensuojelupalveluissa asiakasmitoitus/työntekijä
- Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologi asiakasmitoitus/työntekijä
- Hakemusten käsittelyn määrääajat
- Ikääntyneiden palveluissa työntekijämitoitus/asiakas
- Sosiaali- ja terveysministeriön suositukset ikääntyneiden palveluissa

Perhe- ja sosiaalipalvelut soteasemilla/lähipalveluna mm.

- Sosiaalityö ja sosiaaliohjaus (erityisesti lapsiperhepalvelut ja aikuissosiaalityö)
- Täydentävä toimeentulotuki
- Lapsiperheiden kotipalvelu
- Kasvatus- ja perheneuvonta
- Tukihenkilö- ja tukiperhepalvelut
- Opiskeluhuollon kuraattoripalvelut ja psykologipalvelut
- Lastensuojelun sosiaalityö, sosiaaliohjaus ja perhetyö
- Vammaispalvelun sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, henkilökohtainen apu
- Etsivä työ ja yhteisösosiaalityö
- Verkostotyön tapaamiset
- Sosiaalinen luototus

Ikääntyneiden palvelut

- Gerontologinen sosiaalityö
- Sosiaali- ja asiakasohjaus
- Sosiaalinen kuntoutus (tuettu asuminen, päivätoiminta)
- Palvelu taloudellisen toimintakyvyn edistämiseksi (mm. välitystili)
- Kotihoito
- Tukipalvelut (mm. turvapalvelut kaiken ikäisille, kotona asumista tukevat palvelut/palveluseteli-ostopalvelu)
- Asumispalvelut (tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen)
- Laitospalvelut
- Liikkumista tukevat palvelut
- Omaista ja läheistä hoitavan henkilön vapaat
- Omaishoidon tuki (oma lainsäädäntö, kaiken ikäisten)
- Iäkkäiden perhehoito (oma lainsäädäntö)

Hyvinvointialueiden muutosohjelmat ja vaikutusten aikajänne

”Fuusiohyödyt”

- Hallinto & johto
- Tukipalvelut
- Harmonisoinnit
- Toimialojen (sote ja pela) yhteistyö
- Isomman järjestäjän uudet kilpailutukset, hankinnat, investoinnit jne.

”Säästöpainotteiset”

- ”Juustohöylämäiset” prosenttisäästöt
- Ei-lakisääteisten tehtävien karsiminen (HYTE, ennaltaehkäisy, järjestöjen avustukset, päivätoiminta, jne.)
- Lakisääteisten palveluiden keskinäinen ja alueittainen priorisointi (palvelun heikentyminen, hoitojonojen pidentyminen, häiriökysynnän lisääntyminen, turvallisuuden vaarantuminen, jne.)

”Palvelujärjestelmän uudistaminen”

- Palveluverkko ja -rakenne (mm. sote-keskukset, vuodeosastot, paloasemat, yhteisöllinen asuminen, jalkautuvat ja liikkuvat palvelut),
- Oman palvelutuotannon vahvistaminen

”Sisältöjen uudistaminen”

- Vaikuttavuusperustaisuus
- Käyttäjälähtöisyys
- Toiminnallinen integraatio
- Digitaalisuuden ensisijaisuus
- Toimintatapojen muutos
- Tietoperustaisuuden vahvistaminen
- Johtamisen muutos
- Organisoitumisen uudistaminen

Vaikutusten aikajänne:

0-2 vuotta

0-3 vuotta

1-5 vuotta

2-7 vuotta

Vaikutus talouteen lyhyt / pitkä:

+ / +

+ / -

+ / ++

+- / +++

Vaikutus palveluihin lyhyt / pitkä:

+ / +

+- / --

+- / ++

+- / +++

Alueellisen toteutuksen vaikeusaste:

Helppo

Teknisesti helppo, paikoin
aluepoliittisesti vaikea

Aluepoliittisesti vaikea

Vaikeasti johdettava

SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue